

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/209/2020
Identifikačné číslo spisu: 7214230589
Dátum vydania rozhodnutia: 14.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7214230589.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Ladislava Górasza, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti Y. U., narodenú XX.XX.XXXX a F. U., narodenú XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, so sídlom v Košiciach, Staničné nám. 9, deti rodičov: matky Y. Ó., bývajúcej v M., V. XXXX/XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. JCLic. Tomáš Majerčák, PhD., s.r.o., so sídlom v Košiciach, Južná trieda 28, IČO: 52 858 774, a otca U. U., bývajúceho v G. XXX, o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 45P/172/2014, o dovolaní matky maloletých proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. júna 2020, sp. zn. 8 CoP/6/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II rozsudkom z 31. mája 2019 č. k. 45 P/172/2014 - 566 (ďalej aj „súd prvej inštancie“) vo výroku I. zmenil rozsudok Okresného súdu Košice II z 23. augusta 2011 č. k. 24 C 55/2011-39 vo výroku o zverenie a o úprave styku a rozsudok Okresného súdu Košice II z 19. marca 2019 č. k. 14 P 284/2017 - 175 vo výroku o výživnom k maloletým tak, že maloleté zveril odo dňa právoplatnosti rozsudku do osobnej starostlivosti otca. Vo výroku II. rozhodol, že obaja rodičia sú oprávnení a povinní maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok. Vo výroku III. matke uložil povinnosť prispievať na výživu každej maloletej sumou 80 € mesačne, ktorú je povinná poukazovať k rukám otca, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred počnúc právoplatnosťou rozsudku súdu opakovane do budúcnosti. Vo výroku IV. rozhodol tak, že styk s oboma maloletými neupravil. Vo výroku V. konanie o zmenu úpravy styku otca s maloletými zastavil. Vo výroku VI. nariadil rodičom maloletých, ako aj obom maloletým povinnosť podrobiť sa psychologickému a sociálnemu poradenstvu na Referáte poradensko - psychologických služieb na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Košice po dobu dvoch rokov odo dňa právoplatnosti rozsudku. Vo výroku VII. vyslovil, že o trovách štátu rozhodne súd osobitným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Vo výroku VIII. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 111 písm. b/, § 120 ods. 1, § 121 CMP,

čl. 3, čl. 4, čl. 5, § 26, § 36 ods. 1, § 24 ods. 1, § 24 ods. 4 a 5, § 25 ods. 4, § 28 ods. 1 a 2, § 62 ods. 1, 2, 4 a 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 a 3, § 37 ods. 2 písm. d/ Zákona o rodine. Súd mal na základe vykonaného dokazovania preukázané, že styk otca s maloletými sa nerealizuje v dohodnutom rozsahu od októbra 2014, odkedy mu matka neumožňuje styk s deťmi, aj napriek právoplatnému rozhodnutiu, pričom otec sa pravidelne dostavuje a čaká, že mu matka deti odovzdá. Ako dôvod matka uvádzala podozrenie zo sexuálneho zneužívania detí otcom, ako aj že otec nie je schopný sa o deti riadne postarať. Súd však na základe vykonaného dokazovania nemal tieto tvrdenia za preukázané. Súd mal za preukázané, že na strane otca sú dané schopnosti a zručnosti nevyhnutné k riadnej starostlivosti otca o maloleté. Otec má k maloletým vytvorený citový vzťah, prejavuje o ne dlhodobý a skutočný záujem a v štruktúre jeho osobnosti neboli zistené žiadne rizikové ani problematické črty. Zároveň má vytvorené vhodné a prospešné výchovné prostredie pre plnohodnotnú starostlivosť o maloleté a je pripravený sa o ne všestranne postarať. Vo vzťahu k matke súd uviedol, že zo znaleckého posudku vyplýva, že z pohľadu klinickej psychológie možno správanie matky označiť ako výrazne asociálne a problematické, v rámci kvalifikovaného odhadu možno jej osobnosť označiť ako výrazne nevyrovnanú, emočne nestabilnú s asociálnymi črtami. Kvôli násilne a manipulatívne prerušenému kontaktu detí s otcom, ktoré v dôsledku správania matky nevideli štyri roky otca, nedovoľuje podľa znalca pochybovať o extrémne negatívnom ovplyvňovaní maloletých matkou. Vzťah matky k maloletým znalec zhodnotil ako rizikový až patologický, keďže pred bazálnymi potrebami maloletých mať kontakt s oboma rodičmi, matka uprednostňuje svoje potreby a svoje záujmy a vlastnú predstavu o výchove detí, bez ohľadu na ich skutočné potreby. Súd ďalej uviedol, že matka takmer v priebehu celého konania nedostatočne spolupracovala so súdom, vedome nepreberala zásielky, vyhýbala sa konaniu a úmyselne sťažovala dokazovanie. Mal za to, že celé správanie matky preukazuje jej negatívne nastavenie voči otcovi a snahu o sabotovanie súdneho konania s cieľom zachovať ňou vytvorený faktický stav. Súd poukázal, že je povinný v konaní prihliadať na názor maloletých, ktoré majú právo sa vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa ich týkajú. Uviedol, že maloleté pri pohovore s kolíznym opatrovníkom uviedli, že chcú zotrvať v starostlivosti matky. Aj keď ide o deti, ktoré sú vo veku, kedy za bežných okolností sú už schopné samostatne a relevantne vyjadriť svoju vôľu k predmetu konania, je nevyhnutné aj takéto dôkazy vyhodnotiť v kontexte ostatných dôkazov a v ich vzájomných súvislostiach. Znalec jasne uviedol, že maloleté nevedeli uviesť ani jeden dôvod, pre ktorý by sa otec s nimi nemal stretávať, ich odpovede odrážali názory matky, ktoré sú im dlhodobo podsúvané, bez vlastných empirických stretnutí s otcom za posledné štyri roky. Manipulácia matkou viedla s najväčšou pravdepodobnosťou k skresleným názorom detí, aj napriek ich prípadnej mentálnej vyspelosti, čo znemožňuje ich autentické rozhodovanie. Súd uzavrel, že aj keď maloleté preferujú starostlivosť matky a prejavujú aktuálne negatívny postoj k starostlivosti otca, pri hodnotení vykonaného dokazovania vo vzájomných súvislostiach, prejavená vôľa detí nekorešponduje s ich skutočnými potrebami a záujmom. Súd tiež poukázal na správanie matky, ktorá nerešpektovala upozornenie kolízneho opatrovníka o potrebe vykonať pohovor s maloletými bez jej prítomnosti. Na základe vykonaného dokazovania, s poukazom na doterajšie správanie matky a jej popieranie výchovného pôsobenia na deti zo strany otca, ako aj nezdravé ba priam patologické výchovné prostredie s matkou, dospel súd k záveru o potrebe zmeny výchovného prostredia maloletých v zmysle návrhu otca. Súd mal nepochybne preukázané splnenie podmienok na zmenu zverenia v zmysle § 25 ods. 4 Zákona o rodine, ale aj odôvodnený záver, že v záujme maloletých je, aby do budúcnosti zabezpečoval ich výchovu a starostlivosť otec, ktorý má lepšie osobnostné predpoklady pre ich výchovu, uznáva pozíciu matky v živote detí, je pre ne schopný vytvoriť nielen stabilné a podnetné výchovné prostredie, ale zabezpečiť výchovu zodpovedajúcu morálnym a spoločenským hodnotám, bez ich negatívneho ovplyvňovania. Pri zmene zverenia možno očakávať prechodné problémy, ktoré je však možné pri vhodnom odbornom vedení prekonať. Súd mal za jednoznačne preukázané, že pokiaľ ide o najlepší záujem maloletých, nie je rešpektované ich právo na vytváranie vzťahových väzieb rovnocenne s oboma rodičmi, k čomu matka svojím prístupom nevytvára podmienky, toto právo detí naopak v celom rozsahu potláča, marí, porušuje právo detí na zachovanie ich vzťahu k otcovi, neprihliada na ich citové a vývinové potreby, nerešpektuje ich právo na výchovu a starostlivosť zo strany oboch rodičov a na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s oboma rodičmi, teda s otcom maloletých, ako to špecifikuje § 24 ods. 4 Zákona o rodine, čím vážne porušuje odôvodnené práva detí. Preto súd v zmysle § 25 ods. 4 zveril maloleté do osobnej starostlivosti otca, sledujúc rešpektovanie práva maloletých na zachovávanie a rozvíjanie ich vzájomných väzieb s oboma rodičmi,

keďže vykonaným dokazovaním nebola preukázaná žiadna skutočnosť, ktorá by odôvodňovala obmedzenie práva otca na podieľanie sa na výchove detí. Právo a povinnosť zastupovať obe maloleté a spravovať ich majetok súd priznal obom rodičom. Matku zaviazal prispievať na výživu maloletých sumou 80 € mesačne na každú maloletú, keď dospel k záveru, že je v reálnych možnostiach a schopnostiach matky uvedenou sumou prispievať na ich výživu. Súd styk matky s maloletými deťmi neupravil, nakoľko otec uviedol, že matke v styku s maloletými brániť nebude, bude sa s ňou snažiť dohodnúť a matka o úpravu styku nežiadala. Keďže súd rozhodol o zmene zverenia maloletých do osobnej starostlivosti otca, zanikli dôvody pre konanie o zmene úpravy styku otca s maloletými, preto súd konanie v tejto časti zastavil. Súd zároveň uložil rodičom a maloletým výchovné opatrenie, ktoré by mohlo prispieť k upokojeniu vzťahov v rodine, obnoveniu vzájomnej komunikácie medzi jej členmi, keď za súčinnosti odborne spôsobilého subjektu bude zároveň poskytnutá jednotlivým členom rodiny potrebná pomoc na prekonanie ich negatívnych pocitov, vyrovnanie sa s nimi a v neposlednom rade aj odborná pomoc na nápravu narušených vzťahov maloletých detí k otcovi. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP. Proti uvedenému rozhodnutiu súdu prvej inštancie podala odvolanie matka maloletých.

2. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 26. júna 2020 sp. zn. 8 CoP /6/2020 potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o zverení maloletých do starostlivosti otca. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na čl. 41 ods. 4 Ústavy SR, čl. 5 Základných zásad, § 24 ods. 4, § 25 ods. 4, § 28 ods. 1 a 2 Zákona o rodine. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, vo veci zákonne rozhodol, pričom starostlivo prihliadal na všetky podstatné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania a aké listinné dôkazy predložili. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie považoval za presvedčivé a s jeho závermi sa stotožnil v plnom rozsahu. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd dodal, že súd prvej inštancie sa riadil zásadami stanovenými v Zákone o rodine (§ 24 ods. 4), keď vykonal dokazovanie na objektívne posúdenie najlepšieho záujmu maloletých detí. Súd prvej inštancie vyhodnotil vykonané dôkazy a podľa § 35 CMP zistil skutočný stav, najmä, že matka od októbra 2014 neumožňuje otcovi styk s deťmi. Dôvodom malo byť podozrenie na sexuálne zneužívanie dcér otcom, ako aj jeho neschopnosť sa riadne o dcéry postarať. Matka sexuálne zneužívanie maloletých dcér otcom nepreukázala a súd to nezistil ani vykonaným dokazovaním. Naopak, výsluchom otca, šetrením kolízneho opatrovníka v jeho rodine, ako aj znaleckým dokazovaním mal súd dostatočne zistené, že otec je plne spôsobilý a pripravený sa o maloleté deti riadne postarať, keď zároveň uviedol, že matke nebude brániť v stretávaní sa s dcérami. Súd nezistil žiadnu príčinu, prečo by bolo stretávanie sa maloletých s oboma rodičmi v rozpore s ich záujmami. Pokiaľ matka namietala nedostatočné zistenie skutočného stavu veci, najmä jej nevypočutím a nevypočutím maloletých, matka bola vypočutá dňa 19. júna 2015. Pojednávani, na ktoré bola riadne predvolaná, uskutočnených dňa 22. mája 2018 a 31. mája 2019, sa nezúčastnila, pričom pojednávania dňa 31. mája 2019 sa nezúčastnila z dôvodu, že chcela byť vypočutá v neprítomnosti otca maloletých. Je preto nepochybné, že nevyužila možnosť riadne pred súdom vypovedať. Dňa 23. mája 2019 matka súdu doručila podrobné vyjadrenie k znaleckému posudku P. č. 30/2018. Taktiež kolízny opatrovník doručil súdu dňa 27. mája 2019 podrobnú správu zo zisťovania rodinných, bytových a sociálnych pomerov na strane matky maloletých detí, ktoré bolo vykonané 24. mája 2019. Zároveň do spisu doložil podrobné vyjadrenie matky z 22. mája 2019. Odvolací súd dospel k záveru, že matka sa dostatočným spôsobom vyjadrila k veci samej, ako aj znaleckému dokazovaniu. K námietke matky ohľadom nevypočutia maloletých súdom odvolací súd uviedol, že ich účasť na pojednávaní dňa 31. mája 2019 mala zabezpečiť matka, svoju úlohu však nespĺnila. Maloleté však boli vypočuté súdnym znalcom P., čo súd prvej inštancie vzal pri rozhodovaní do úvahy. Preto odvolacie námietky matky podľa § 365 ods. 1 písm. b/ a e/ CSP považoval za nedôvodné. Odvolací súd taktiež nezistil naplnenie odvolacích dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP. Odvolací súd zdôraznil, že súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní o zmene umiestnenia maloletých zaoberal a aj správne vyhodnotil, aké dôsledky bude mať pre maloleté daná zmena. Najdôležitejšou požiadavkou je rešpektovanie práva maloletých na zachovanie ich vzťahu k obom rodičom. Pričom matka maloletým toto právo uberala od roku 2014, keď od tohto obdobia s otcom nekomunikovala, nedostatočne komunikovala takmer v priebehu celého konania so súdom prvej inštancie, napriek nútenému výkonu súdneho rozhodnutia styk otca s maloletými neumožnila, nespolupracovala s kolíznym opatrovníkom,

pre jej nespokojenie sa nerealizovalo neodkladné opatrenie, ktorým bola rodičom a maloletým nariadená účasť na psychologickom odbornom poradenstve, zmarila znalecké dokazovanie a nespokojovala s ďalším súdom ustanoveným znalcom. Na základe uvedeného súd prvej inštancie správne logicky vyvodil, že v prípade, ak by maloleté aj naďalej zostali v osobnej starostlivosti matky, táto bude aj naďalej brániť ich styku s otcom. Po zmene umiestnenia maloletých možno očakávať prechodné problémy, avšak znalec uviedol, že nakoniec môžu maloleté iba získať a prežiť detstvo s normálnymi spomienkami bez patologického ovplyvňovania. Pri vhodnom vedení sú maloleté schopné prekonať neurotické problémy a riadne sa začleniť do domácnosti otca. Preto súd prvej inštancie zároveň správne rozhodol o uložení výchovného opatrenia podrobením sa sociálnemu alebo inému odbornému poradenstvu.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie matka maloletých (ďalej aj „dovolatelka“), prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, pretože súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietala, že súd prvej inštancie objektívne neposúdil najlepší záujem maloletých. Poukázala, že súd vydal rozhodnutie s odkazom na vykonané dôkazy, predovšetkým znalecký posudok P., avšak tento vyvodil závery vo vzťahu k matke bez pohovoru s ňou, resp. bez akéhokoľvek vyšetrenia alebo testov. Taktiež závery týkajúce sa dcér vyvodil na základe hodinového rozhovoru s nimi, keď obe vyšetroval súčasne. Práve tento znalecký posudok bol hlavným podkladom pre rozhodnutie súdu. Namietala, že súd nevyhovel návrhu na výsluch matky a dcér bez prítomnosti otca, pričom súd v konaní taktiež nevy počul psychologičku detí. Mala za to, že so súdom spolupracovala, pričom z celkovej dĺžky súdneho konania so súdom nekomunikovala iba čiastočne. Zároveň považovala za nesprávne závery súdu, že matka pri šetrení pomerov kolíznou opatrovníčkou v domácnosti vplývala svojou prítomnosťou, čím ovplyvňovala výpovede maloletých. V dovolaní uviedla aj ďalšie skutočnosti, ktoré podľa jej názoru súd pri rozhodovaní nebral do úvahy pri zohľadňovaní najlepšieho záujmu maloletých. Mala za to, že súdy v konaní riadne nepreverili skutočnosť možného sexuálneho zneužívania maloletých zo strany otca, čo by zásadným spôsobom ovplyvnilo rozhodnutie súdu. Žiadala, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Súčasne požiadala o odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia.

4. Kolízny opatrovník, ani otec maloletých sa k dovolaniu matky písomne nevyjadrili.

5. Dovolanie podala matka maloletých detí vo veci upravenej v zákone č. 161/2015 Z. z. Civilnom mimosporovom poriadku (ďalej len „CMP“). Vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania matky bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastníčka konania zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie matky maloletých je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017).

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd

konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017).

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

10. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnene uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

11. Vyššie naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. V danom prípade dovolateľka uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k vade zmätočnosti namietanej matkou.

15. Dovolateľka v súvislosti s vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP vytýkala súdom nižšej inštancie nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie (napr. súdy nevykonali dostatočné dokazovanie za účelom objektívneho posúdenia najlepšieho záujmu maloletých, súdy

nevykonali dovolateľkou navrhované výsluchy jej osoby a maloletých; súde v konaní nesprávne vychádzali najmä zo znaleckého posudku P., ktorý bol hlavným podkladom pre rozhodnutie; súde riadne nepreverili otázku možného sexuálneho zneužívania maloletých ich otcom, súde nesprávne posúdili otázku ne/spolupráce matky so súdom a otázku ovplyvňovania maloletých matkou), najvyšší súd uvádza, že (ani prípadné) nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Súde navyše riadne odôvodnili, ktoré rozhodné skutočnosti považovali za preukázané a prečo naopak niektoré návrhy na doplnenie dokazovania nepovažovali za opodstatnené (viď bod 62. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie).

16. So zreteľom na obsah dovolania najvyšší súd zdôrazňuje, že súdna prax je jednotná v názore, že ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k odňatiu možnosti konať pred súdom. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 12/2015, 4 Cdo 191/2011, 5 Cdo 43/2013, 6 Cdo 95/2012, 7 Cdo 179/2014, 8 Cdo 346/2014). K procesným právam strany sporu nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý ňou navrhnutý dôkaz alebo dôkazy, o ktorom sa procesná strana subjektívne domnieva, že by mal byť súdom vykonaný. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie účastníkovi konania. Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná (napríklad preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže to byť považované za postup znemožňujúci procesnej strane uskutočňovať jej procesné oprávnenia v zmysle § 420 písm. f/ CSP (3 Cdo 26/2017).

17. Len skutočnosť, že súde neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predložené dovolateľkou, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jej práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa názoru dovolacieho súdu bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

18. Nadväzujúc na predchádzajúce body najvyšší súd uzatvára, že prípustnosť dovolania matky z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nevyplýva.

19. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie podané matkou podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nie je prípustné, preto ho odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP.

20. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

21. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 144/2019, 4 Cdo 108/2019, 9 Cdo 72/2020, 9 Cdo 107/2020).

22. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 CSP v nadväznosti na ustanovenie § 52 CMP a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.